

Landkreditt

Pilar III

2024

Innhold

Innledning	3
Internal Capital Adequacy Assessment (ICAAP)	4
Nåværende kapitalsituasjon	5
Utvikling kapitalkrav	7
Forventede endringer i rammebetingelser, forretningsstrategier og planer	8
Kapitalplan	9
Risikostyring og intern kontroll	10
Kredittrisiko	12
Restrisiko	18
Konsentrasjonsrisiko	19
Markedsrisiko	20
Operasjonell risiko	21
Likviditetsrisiko	22
Strategisk og forretningsmessig risiko	25
Systemrisiko	26
Risiko knyttet til pantsettelse av eiendeler	28
Pensjonsforpliktelser	29
Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging	30
Eierrisiko	31
Risiko knyttet til bærekraft	32
Kapitalbehovsvurdering	34

Innledning

Kapitaldekningsregelverket bygger på tre såkalte pilarer:

- **Pilar 1** omhandler minimumskravene til kapitaldekning
- **Pilar 2** omhandler bankenes egne vurderinger av kapitalbehovet samt myndighetenes tilsynsfunksjon
- **Pilar 3** omhandler offentliggjøring og kommunikasjon av finansiell informasjon samt beskrivelse av prosessen for vurdering av kapitalbehovet og styringen av de ulike risikoene virksomheten er eksponert for

Bank og finans som bransje har de senere årene stått overfor betydelig strammere rammevilkår gjennom implementeringen av CRD IV. Nye regelverk har introdusert en rekke krav som innebærer økte krav til minimumsnivåer for kapitaldekning, strengere krav til kvalitet på tellende kapital, strengere krav til likviditetsbeholdninger og likviditetsstyring samt økte krav til risikostyring.

ICAAP er utarbeidet på basis av vedtatte økonomiske måltall i konsernet. Det er lagt opp til en fortsatt god vekst, men som følge av usikkerhet knyttet til makroøkonomiske forhold vil den tilpasses de rådende markedsforholdene.

Gjennomgangen av kapitalbehovene konkluderer med at konsernet (og datterselskapene) har forsvarlig egenkapital i forhold til gjennomføring av gjeldende strategi og også egenkapital og reserver til å motstå økonomiske tilbakeslag. Pr 31.12.2024 utgjør konsernets totalkapitaldekning (Pilar 1) 26,5 prosent og den rene kjernekapitaldekningen 23,8 prosent. I Landkreditt Bank konsern utgjør totalkapitaldekningen 24,6 prosent og den rene kjernekapitaldekningen 21,9 prosent. Uvektet kjernekapitalandel pr 31.12.2024 utgjorde i Landkreditt konsern 10,7 og i Landkreditt Bank konsern 9,5. Liquidity Coverage Ratio utgjorde 244,2 i Landkreditt konsern og 219,6 i Landkreditt Bank konsern. Tilsvarende utgjorde NSFR 137,5 prosent i Landkreditt Bank konsern. Solvenskapitaldekningen i Landkreditt Forsikring utgjorde 169,7 prosent og minstekapitaldekningen 318,3 prosent.

Pr 31.12.2024 utgjør de formelle minimumskravene (Pilar 1) til ren kjernekapital 14,0 prosent og totalkapital 17,5 prosent.

Konsernet er hovedsakelig eksponert mot følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Likviditetsrisiko
- Strategisk- og forretningsmessig risiko
- Systemrisiko
- Risiko knyttet til pensjonsforpliktelser
- Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging
- Klima og bærekraft

Det er styrets vurdering at styrings- og kontrollrutiner i konsernet er godt tilpasset virksomhetens omfang og kompleksitet.

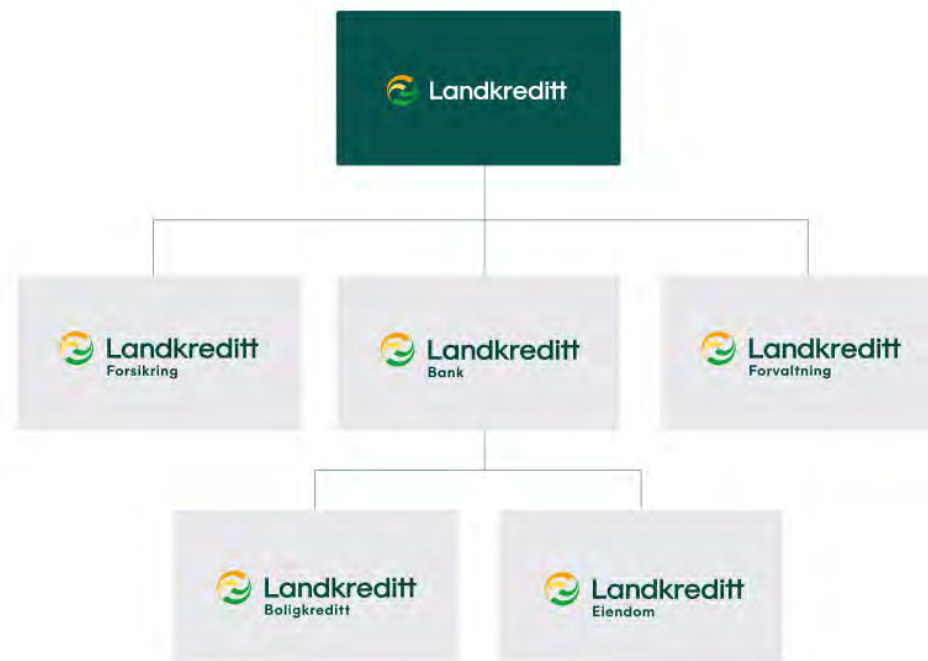

Internal Capital Adequacy Assessment (ICAAP)

Styret i Landkreditt SA besluttet implementering av regelverket som følger av Basel II, pilar 1 i august 2006 og pilar 2 i mai 2007. Første ICAAP-rapport ble avgitt i august 2007. Det har i alle påfølgende år vært gjennomført omfattende ICAAP-prosesser. ICAAP-prosessen gjennomføres i form av flere to-dagers seminarer for styrene og ledergruppen med presentasjoner inklusive konkrete vurderinger, diskusjoner og beslutninger. I prosessen benyttes det gjerne både interne og eksterne ressurser.

Pr 31. desember 2024 består Landkredittkonsernet av følgende selskaper:

Landkredittkonsernet

Nåværende kapitalstatus

Landkredittkonsernets finansielle posisjon og utvikling må ses i nær sammenheng med strategien om å bidra til bedre økonomi for medlemmene og landbruket generelt, men fremtidig vekst og utvikling skal baseres på tilstrekkelig inntjening. Den samlede virksomheten skal baseres på en sunn økonomisk utvikling som sikrer konsernets formål i et langsiktig perspektiv.

Soliditeten i alle finansforetakene i konsernet skal opprettholdes gjennom godhet i drift som sikrer en god lønnsomhet, basert på en lav risikoprofil.

Millioner kroner	Landkreditt konsern	Landkreditt Bank konsern	Landkreditt Bank	Landkreditt Boligkreditt
Ansvarlig kapital	4 527	4 044	3 820	612
Kjernekapital	4 275	3 792	3 568	612
Ren kjernekapital	4 076	3 593	3 569	612
Innbetalt egenkapital	0	1 380	1 380	350
Opptjent egenkapital i form av tilbakeholdte resultater	4 180	2 314	2 055	265
Minoritetsinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	0	0	0	0
Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-3	-19	-15	-4
Andre immaterielle eiendeler	-109	-82	-50	0
Fondsobligasjonskapital	199	199	199	0
Ansvarlig lånekapital	252	252	252	0

Millioner kroner	Landkreditt konsern	Landkreditt Bank konsern	Landkreditt Bank	Landkreditt Boligkreditt
Samlet beregningsgrunnlag	17 114	16 420	15 307	1 480
Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	15 839	15 180	14 159	1 431
Institusjoner	434	437	454	13
Regionale myndigheter	0	0	0	0
Foretak	16	22	22	0
Massemarkedsengasjementer	2 084	2 084	2 072	13
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	11 820	11 820	10 416	1 404
Forfalte engasjementer	175	175	175	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	134	134	133	1
Andeler i verdipapirfond	407	372	372	0
Egenkapitalposisjoner	631	0	0	0
Øvrige engasjementer	179	136	516	0
Beregningsgrunnlag for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0	0	0
Valuta	0	0	0	0
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko				
Basismetode	1 275	1 241	1 148	49
Ren kjernekapitaldekning	23,82	21,88	22,01	41,33
Kjernekapitaldekning	24,98	23,10	23,31	41,33
Kapitaldekning	26,45	24,63	24,96	41,33

Vi er ikke underlagt spesielle eksterne kapitalkrav utover generelle minimumskrav som følger av lover og forskrifter samt Finanstilsynets pilar 2-vedtak. Det foreligger ikke lovmessige hindringer for hurtig overførsel av ansvarlig kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom morselskap og datterselskaper.

Utvikling kapitalkrav

De formelle minstekravene til kapital har endret seg betydelig i kjølvannet av finanskrisen og den etterfølgende økonomiske krisen. Samtidig tilpasses kravene de rådende markedsforholdene, som for eksempel utfordringene knyttet til COVID-19. Utviklingen de senere årene har vært som følger:

Prosent	01.07.2020	01.07.2022	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Minimumskrav	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
Kapitalbevaringsbuffer	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Systemrisikobuffer	3,00	3,00	3,00	4,50	4,50
Sum ren kjernekapital	10,00	10,00	10,00	11,50	11,50
Hybridkapital	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Tilleggskapital	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Sum kapitalkrav	13,50	13,50	13,50	15,00	15,00
Motsyklisk buffer, ren kjerne	1,00	1,50	2,00	2,50	2,50
Samlet kapitalkrav	14,50	15,00	15,50	17,50	17,50

Styret i Landkreditt SA har foretatt en gjennomgang av alle typer risikoer som er knyttet til virksomheten, vurdert regulatoriske krav og markedets forventninger. Styret har i tråd med Finanstilsynets pilar 2 vedtak fra april 2022 besluttet å opprettholde at den rene kjernekapitaldekningen i Landkredittkonsernet til enhver tid skal tilfredsstille de formelle minimumskravene tillagt pilar 2-kravet fra Finanstilsynet (for tiden 2,2 prosent) samt et internt bufferkrav på 1 prosentpoeng. I bankkonsernet gjelder tilsvarende metodikk og med tilsvarende pilar 2-krav.

Forventede endringer i rammebetingelser, forretningsstrategier og planer

1. januar 2008 ble Landkreditt organisert som finanskonsern etter holdingmodellen med samvirkeforetaket Landkreditt SA (samvirke av låntakere) som konsernspiss. Samvirkeforetakets formål er å bidra til bedret økonomi for sine medlemmer. Det er erkjent at medlemsgrunnlaget til den opprinnelige kredittforeningen ikke er stort nok til å bære kostnadene med en mer omfattende finansvirksomhet. Vi har derfor også rettet vår virksomhet mot privatmarkedet og markedet for små og mellomstore bedrifter tilknyttet landbruket. Produktbredde er etablert gjennom våre datterselskaper for å diversifisere og øke øvrige inntekter.

En stor del av bankens virksomhet er knyttet til utlån mot landbrukssektoren. Denne sektoren har vist at skiftende konjunkturer i svært begrenset grad fører til alvorlige utfordringer med å kunne, eller ville betjene gjeld. Innen privatmarkedet har banken i hovedsak rekruttert kunder med god økonomi og med geografisk tilhørighet i områder som ventes å bli mindre påvirket av eventuelle fall i økonomien. Økt fokus på bærekraftig utvikling vil sannsynligvis være positivt for norsk landbruk med de naturressursene næringen og andre besitter.

Det forventes ikke endringer i rammevilkårene for Landkreditt som finanskonsern ut over de endringer som vil være generelle for finansbransjen. Konsernet tilpasser seg nye regelverk og har implementert endringer i konsernets strategi slik at nye kapitalkrav og medfølgende behov for økt lønnsomhet oppfylles. Sammenlignet med øvrige mellomstore banker/finanskonsern er vår kapitaldekning god. Det samme gjelder utvikling på enkelte øvrige sammenlignbare nøkkeltall. CRD IV har medført økte minimumskrav til egenkapital og likviditet, samt skjerpede krav til risikostyring. Over tid kan økte krav til ren kjernekapital kun løses gjennom økt inntjening, eventuelt i kombinasjon med redusert vekst. Det er styrets vurdering at bankkonsernet har lagt et grunnlag for økte skalafordeler gjennom betydelig vekst de siste årene. Dette vil øke konkurranseevnen og over tid forbedre konsernets resultater og kapitaldekning. Med de planer som foreligger vil konsernet ha tilstrekkelig ren kjernekapital til å møte alle regulatoriske krav til kapital. Krav til likviditet kan i stor grad tilfredsstilles gjennom høyt fokus på innskuddsdekning.

Parallelt med vekststrategien har vi fokus på økt digitalisering, automatiserte prosesser og selvbetjente løsninger for våre kunder. Vi skal ha høy effektivitet og være en kostnadseffektiv aktør for å sikre vår konkurranseevne.

I markedet er det stor konkurranse med både nye og mange veletablerte banker. Store endringer i omfang og kompleksitet knyttet til lover, forskrifter og beste praksis gir de større bankene et konkurransefortrinn som medfører skjerpet konkurranse for de små og mellomstore aktørene. Mer konservative egenkapital- og likviditetskrav med tilhørende lavere avkastning og økte kapitalkrav gir lavere vekst eller krav til økt inntjening for bransjen.

De mindre bankene, inkludert Landkreditt Bank, vil uten tilførsel av kapital måtte fokusere på balansert vekst i forhold til inntjening og risiko. Konkurransen om totalkunden og krav til produktbredde hos kundene vil som følge av dette bli enda tydeligere i årene som kommer.

De fleste sparebankene er mindre enn Landkreditt Bank målt etter egenkapital og/eller balanse, men oppveier noe av størrelsesulempen gjennom strategiske samarbeid. Med høye krav til egenkapital og likviditetsbufferer samt økende krav til rapportering og regelverksoppfølging forventer vi at flere sparebanker vil slå seg sammen. Dette vil fortsatt gi sterke lokale aktører, men kan samtidig påvirke den lokale kundemasse og skape markedsmuligheter for en landsdekkende og aktiv nisjeaktør som Landkreditt. Vi har en strategi der vi i størst mulig grad ønsker å stå på egne ben, men vil søke allianser eller medeiere hvis dette er nødvendig eller rasjonelt.

I bankkonsernet har vi målsatt at vi skal ha en høy innskuddsdekning. Dette reduserer likviditetsrisikoen ved unormale forhold i innlånsmarkedet. Vi skal ha lav/moderat kredittisiko med mål om en vekst som er tilpasset utviklingen i lønnsomhet og egenkapital. Overordnet vekst er tilstrekkelig inntjening for å opprettholde en god kapitaldekning og porteføljeutvikling med rett risiko. Vår inntjening skal økes gjennom proaktiv kundejobbing for å øke antall total kunder og produktbredde. Vi har en solid kundeportefølje med lave tap. Det er høyt fokus på tiltak og oppfølging for å holde misligholdsnivået lavt. Landkreditt Banks misligholdsandel skal over tid ikke være høyere enn snittet for bransjen.

Kapitalplan

Landkredittkonsernet sikter mot en ren kjernekapitaldekning som innebærer at konsernet fortsatt vil ha en tilstrekkelig god inntjening og soliditet de kommende årene, samtidig som man skal kunne motstå eventuelle tilbakeslag. Den rene kjernekapitaldekningen utgjorde 23,8 prosent (23,7) pr. 31.12.2024. Den høye dekningen utgjør et mulighetsrom for å kunne bygge et større og mer konkurransedyktig konsern i løpet av de kommende årene.

Landkreditt SA er et samvirkeforetak av låntakere. Egenkapitalen til konsernet er bygd opp gjennom løpende virksomhet fra 1915. Foretaket er medlemsstyrt, men organiseringen som forening åpner ikke for innhenting av medlemskapital. Omorganisering til andelslag, for på den måten å kunne hente inn medlemskapital, vurderes ikke som aktuelt. Morselskapet baserer seg på at all egenkapital skal være ren kjernekapital, mens det for datterselskapene er anledning til å ta inn andre aksjonærer og å benytte andre former for kjernekapital og tilleggskapital.

I konsernets langtidspan prioriteres datterselskapenes utvikling basert på tilstrekkelig inntjening. Det er styrets oppfatning at de vedtatte interne minimumsnivåene for kapitaldekning representerer et forsvarlig minimumsnivå for konsernet og de enkelte berørte selskapene. Det er implementert endringer i strategi slik at nye kapitalkrav og medfølgende behov for økt lønnsomhet vil bli oppfylt.

Minimumsnivået for ren kjernekapitaldekning er videre vurdert ut ifra en forventning om at det vil være tilstrekkelig i forhold til potensielle investorer i nye sertifikat- og obligasjonsinnlån, med sikte på å kunne oppnå konkurransedyktige betingelser.

Pr 31.12.2024 utgjorde uvektet kjernekapitalandel 10,7 prosent. Det formelle minstekravet utgjør 5 prosent og det interne minstekravet 6 prosent.

Konsernets hovedstrategi er at soliditeten i alle finansforetakene i konsernet skal opprettholdes gjennom godhet i drift som sikrer årlig positiv inntjening. Det er intensjonen fra morselskapet om at man over langtidspanperioden ikke planlegger å ta ut vesentlig utbytte fra Landkreditt Bank eller Landkreditt Forsikring, men at man forventer en oppbygging av egenkapital tilsvarende årsresultatene. Hovedkilden for ren kjernekapital, i et langsiktig perspektiv vil således være egen inntjening. Ved måloppnåelse i Landkreditt Forvaltning vil det være gode muligheter for å kunne ta ut utbytte uten å svekke selskapets videre utvikling.

Det meste av morselskapets likviditet er investert i aksjer i datterselskaper. Morselskapets vesentligste risiko er derfor at deler av kapitalen går tapt gjennom driftsunderskudd i de aktuelle datterselskapene. Med mindre slike

underskudd ikke trekker kapitaldekningen under vedtatt minimumsnivå, utløses ingen behov for tiltak på konsolidert nivå. Dersom grensen utfordres, er det først og fremst angjeldende selskap som må iverksette tiltak. Det vil imidlertid være et potensiale for hjelp fra de øvrige selskapene i konsernet. Dersom avviket fra målsatt nivå skyldes en langvarig situasjon, vil det være styrende for styrken i og valget av korrigerende tiltak både i det aktuelle selskapet og eventuelt også i de andre selskapene i konsernet.

Vi vil i en presset situasjon kunne bedre den rene kjernekapitaldekningen ved å iverksette balansetilpasninger. Det er i konsernets gjenopprettingsplan identifisert en rekke tiltak for å bedre kapitaldekningen og/eller likviditeten.

Risikostyring og intern kontroll

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring, forvaltning og kontroll av risiko. God risikostyring skal være et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapningen i vår virksomhet. God intern kontroll skal bidra til å sikre effektiv drift, kontrollere de mest vesentlige risikoer av betydning for oppnåelse av våre mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet samt bidra til at alle relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer overholdes. Den samlede risikoen tallfestes i form av et kapitalbehov knyttet til alle vesentlige risikoer. Styrene i datterselskaper som er omfattet av kapitalkravregelverket skal tiltre prinsippene dog tilpasset det enkelte selskaps situasjon. Styringsprinsippene vurderes årlig.

Lønnsomheten i virksomheten er blant annet avhengig av evnen til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle tjenester. Vi har som mål at konsernets virksomhet skal ha en lav risikoprofil. Risikoprofilen vil dog være sterkt påvirket av morselskapets strategiske målsettinger med hensyn til leveranse av finansielle tjenester til landbruket og organisasjonsformen som innebærer at en vesentlig andel av kundene i Landkreditt Bank gjennom sitt pantelån og/eller driftskreditt blir medlemmer i Landkreditt SA og således får innflytelse på virksomhetens målsettinger. Tilgjengelig kapital prioriteres primært for å kunne ta kreditt- og forsikringsrisiko. Ingen enkelthendelser skal kunne ha vesentlig effekt på konsernets finansielle stilling.

Styret i Landkreditt er konsernets øverste ansvarlige organ for forretningsdriften, inklusive all løpende styring og kontroll. Styret i Landkreditt har ansvar for å påse at konsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut ifra risikoen ved og omfanget av virksomheten i konsernet og å påse at kapitalkrav som følger av lover og forskrifter blir overholdt. Innenfor rammer som fastsettes av konsernstyret er styrene i de operative datterselskapene ansvarlige for å etablere hensiktsmessige systemer for risikostyring og intern kontroll. Risikorammer som fastsettes på selskapsnivå skal være konsistente med konsernets overordnede målsettinger.

Styret i Landkreditt skal sikre at det er etablert egne revisjons- og risikoutvalg som skal bestå av tre styremedlemmer samt et godtgjørelsesutvalg bestående av alle styremedlemmer. Revisjons- og risikoutvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for konsernstyret med det formål å føre en uavhengig kontroll med konsernets risikoeksponering, finansielle rapportering samt risikostyrings- og kontrollsystemer. Godtgjørelsesutvalget skal, innenfor styrenes ansvarsramme, styrke styrenes oppfølging av belønningspolitikken og den til enhver tid gjeldende godtgjørelsesordning i selskapene i konsernet.

Risikostyringen og internkontrollen er basert på prinsippet om tre forsvarslinjer. Førstelinjen er representert ved de utøvende driftsfunksjoner som innenfor sine respektive forretnings- og driftsområder har ansvaret for oppnåelsen av de aktuelle strategier og målsettinger for virksomheten. Førstelinjen har ansvaret for at det er etablert og gjennomføres forsvarlig risikostyring og intern kontroll på det enkelte område. Dette inkluderer også ansvaret for etterlevelse av lover og forskrifter, interne retningslinjer samt aktuelle bransjestandarder.

Vårt andrelinjeforsvar omfatter funksjoner for risikostyring og compliance. Andrelinjeforsvaret støtter førstelinjeforsvaret i etablering og gjennomføring av risikostyring og intern kontroll gjennom informasjons-, rådgivnings- og kontrollaktiviteter.

Vi har en risikokontrollfunksjon som skal sikre etterlevelse av strategi og retningslinjer for risikotaking i organisasjonen. Risikokontrollfunksjonen og utvikling av risikostyringsverktøy er organisert i en egen enhet som er uavhengig av de enheter som utøver forretningsvirksomheten. Funksjonens leder rapporterer direkte til konsernsjef og har adgang til å rapportere direkte til styret ved behov. Risikostyringsfunksjonens leder kan kun sies opp med styrets samtykke.

Landkreditt har en compliancefunksjon som identifiserer og vurderer etterlevelse av lover, forskrifter, interne retningslinjer og bransjestandarder.

Det foreligger retningslinjer, prosesser og planer for begge disse funksjonene. Risikokontroll- og compliancefunksjonene kan integreres i andre funksjoner så lenge det er tilrettelagt for nødvendig uavhengighet og ressursbruk til disse oppgavene. Retningslinjene for risikokontrollfunksjonen og compliancefunksjonen fastsettes av styret i Landkreditt SA og hvert enkelt selskap i konsernet.

Internrevisjonen inngår sammen med styret som en del av tredje linjeforsvaret.

Styret i Landkreditt og det enkelte selskap i konsernet gjennomgår årlig konsernets viktigste risikoområder og interne kontroll. Gjennomgangen har som målsetting å få dokumentert kvaliteten på arbeidet i de viktigste risikoområdene samt svakheter og forbedringsbehov i disse. Gjennomgangen skal sikre at endringer i risikobildet identifiseres slik at nødvendige forbedringstiltak iverksettes.

Konsernsjefen har ansvar for å iverksette risikostyring som bidrar til å oppfylle de målene styret i Landkreditt setter for konsernets virksomhet, herunder effektive styringssystemer og intern kontroll.

Ledelsen og styret for det enkelte selskap i konsernet skal sørge for å ha kunnskap om alle vesentlige risikoer innenfor eget ansvarsområde, slik at dette kan forvaltes på en økonomisk og administrativt ansvarlig måte.

Konsernsjefen gir nærmere retningslinjer for gjennomføringen av overordnet strategi.

Alle områder i konsernet skal foreta en årlig risikogjennomgang som omfatter:

- risikovurderinger
- etablerte kontrolltiltak
- vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk
- planlagte forbedringstiltak
- faktisk gjennomføring av den etablerte internkontrollen

Rapporteringen skjer på selskapsnivå og danner grunnlaget for konsernsjefens rapport til styret i Landkreditt SA. Rapporteringen gjennomføres årlig.

Til hvert månedlig styremøte utarbeider risikokontrollenheten en risikorapport som dekker de mest vesentlige risikoområdene i konsernet og rapporterer eventuelle brudd på styrevedtatte rammer.

Uavhengig og effektiv revisjon bidrar til hensiktsmessig intern kontroll og pålitelighet i den finansielle rapporteringen. Internrevisor har sin instruks fra styret i Landkreditt SA som også godkjenner internrevisors årlige planer og budsjetter. Resultatene av revisjonsaktivitetene rapporteres løpende til styrene i relevante selskaper, styret i Landkreditt og den operative ledelsen.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som risikoen for tap fordi debitor/motpart ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

Vi benytter standardmetoden for beregning av det regulatoriske kapitalkravet.

Utlånsporteføljene består i hovedsak av utlån sikret i realpant og med en forsiktig belåningsgradsprofil. 73 prosent av boliglånsporteføljen har en belåningsgrad innenfor 60 prosent og 96 prosent innenfor 80 prosent. 98 prosent av landbruksporteføljen er lån med pant i landbrukseiendom hvor av 89 prosent er belånt innenfor 80 prosent.

En lav risikoprofil skal også kjennetegne alle deler av bankens øvrige virksomhet. Ulike former for tap skal over tid plassere Landkreditt Bank bedre enn gjennomsnittet av norske banker.

Utlån til boligformål styres etter risikorammer og retningslinjer for kredittgivning nedfelt i bankens kredittretningslinje, herunder krav til betjeningsevne, grenser for belåningsgrad, avvikshåndtering og rapportering som er innenfor gjeldende regelverk.

Utlån til landbruk, som i hovedsak gis med pant i fast eiendom, har i utgangspunktet samme regler nedfelt i bankens kredittretningslinjer, men her vil tekniske verdier ved en nyinvestering kunne overstige realverdien vesentlig i enkelte tilfeller (den markedsverdi man over tid kan forvente å oppnå). Her vil derfor trygghet for langsiktig inntjening, uavhengig av eierskifter, være et vesentlig element i risikovurderingen.

Landkreditt Bank forvalter og kredittbehandler alle boliglån som gis av Landkreditt Boligkreditt. Gjeldende kredittammer, herunder risikoeksponering er gitt for begge selskaper under ett.

Landkreditt Bank har en portefølje av rentebærende verdipapirer og rentefond. Porteføljen fungerer i hovedsak som en likviditetsbuffer med en lav til moderat samlet risikoprofil.

Landkreditt har en tapshistorikk sett over flere år, som fremviser svært lave tap. Dette gjelder så vel utlån til privatmarkedet som utlån til næringsformål (i hovedsak primærlandbruket).

Bankens kredittretningslinjer og rutiner for håndtering av kredittgivning ligger beskrevet på vårt intranett, enkelt tilgjengelig for alle ansatte. Det foretas interne stikkprøvekontroller av etterlevelse av retningslinjene, hvor det

hvert kvartal trekkes ut et visst antall kredittsaker. I tillegg gjennomfører internrevisjonen med jevne mellomrom også oppfølging av dette området. Med bakgrunn i retningslinjene, måltall og årlig risikoanalyse foretas oppfølging og rapportering til ledelse og styret vedrørende utvikling av rentemarginer, volumutvikling i ulike segmenter og mislighold månedlig.

Andel netto mislighold over 90 dager i prosent av brutto utlån er noe opp fra 0,54 prosent (2023) til 0,57 prosent for Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt sett under ett i samme periode.

Utlån til kunder – spesifikasjon innen belåningsgrader pr 31.12.2024

Landbrukskunder	Prosent- andel	Brutto balanseført	Poster utenom balansen
0 % - 40 %	22,0	3 448	994
40 % - 60 %	35,0	6 122	953
60 % - 80 %	31,6	5 836	554
80 % - 90 %	6,5	1 238	78
90 % - 100 %	2,2	421	27
> 100 %	2,7	368	181
Sum landbrukskunder	100,0	17 431	2 787

Næringslivskunder	Prosent- andel	Brutto balanseført	Poster utenom balansen
0 % - 40 %	40,8	199	91
40 % - 60 %	31,6	191	34
60 % - 80 %	19,8	131	10
80 % - 90 %	6,0	41	2
90 % - 100 %	0,6	4	0
> 100 %	1,3	6	3
Sum næringslivskunder	100,0	571	140

Privatmarkedskunder	Prosent- andel	Brutto balanseført	Poster utenom balansen
0 % - 40 %	31,9	4 670	965
40 % - 60 %	41,8	6 735	659
60 % - 80 %	22,2	3 826	95
80 % - 90 %	3,9	685	0,0
90 % - 100 %	0,3	45	0,0
> 100 %	0,0	0,0	0,0
Sum privatmarkedskunder	100,0	15 962	1 719

Utlån til kunder fordelt på sektor/næring 2024

Millioner kroner	Brutto utlån	Potensiell eksponering	Nedskrivninger
Privatmarkeds kunder	15 955	2 408	9
Næringslivskunder	18 010	3 001	48
Andre Kundefordringer*	259	0	0
Sum	34 223	5 409	57

Millioner kroner	Brutto utlån	Potensiell eksponering	Nedskrivninger
Landbruk	17 431	2 892	44
Industri	36	6	0
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	133	15	1
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	65	31	0
Eiendomsdrift	203	43	2
Tjenesteytende næringer	142	15	1
Sum næringslivskunder	18 010	3 001	48

*Kundefordringer fra forsikrings- og eiendomsmeglingsvirksomhet

Endringer i tapsavsetninger

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
	<i>Klassifisering ved første gangs balanseføring og friske lån</i>	<i>Vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs balanseføring</i>	<i>Vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs balanseføring og objektive bevis på tap</i>	
Millioner kroner	<i>Forventet tap over 12 måneder</i>	<i>Forventet tap over levetiden til instrumentet</i>	<i>Forventet tap over levetiden til instrumentet</i>	
Tapsavsetning pr. 1.1.2024	20	9	40	69
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1	-1	0	0
Overført til trinn 2	-1	1	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto overført	0	0	0	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1	1	2	3
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	5	1	0	6
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2	-1	-15	-19
Konstaterte tap	0	0	0	0
Endringer i modell/risikoparametere	-2	-1	0	-2
Andre justeringer	0	0	0	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.23	20	9	27	56
Tapsavsetning garantier og ubenyttede rammer/kreditter 01.01.2023	3	1	0	4
Tapsavsetning garantier og ubenyttede rammer/kreditter 31.12.2023	3	1	0	4
Periodens endring tapsavsetning garantier og ubenyttede rammer	0	0	0	0
Periodens tap på utlån				-1

Privatmarkedet

Utlån til privatmarkedet består i hovedsak av boliglån sikret med pant i verdien på boligen. Brutto utlån til personmarkedet utgjør pr. 31.12.2024 15.955 millioner kroner. I tillegg kommer ubenyttet boligkredittramme på 2.408 millioner kroner. Siden banken startet opp i 2002, har det vært minimale tap på utlån til bolig. Av den totale boliglånseksponeringen er 82 prosent gitt med pant i boliger beliggende i geografisk område rundt Oslofjorden og Innlandet. Det vektlegges i kredittgivningen, i tillegg til sikkerhet, lånesøkers betjeningsevne og betalingsvilje. Det har tidligere blitt lagt til grunn at kunden skal tåle en rentøkning på minimum 5 prosent. Fra 2023 legges det til grunn at kunden skal tåle en rentøkning på minimum 3 prosent.

Næringsliv

Vi retter i hovedsak vår virksomhet mot norsk landbruk og andre små- og mellomstore bedrifter med landbruks- eller bygderelasjon. Viktigste bransjer er, i tillegg til landbruk og landbruksrelatert virksomhet, entreprenør, industri, småkraftverk og eiendom.

Bankens eksponering mot landbruksmarkedet er i hovedsak i områder hvor prisene på konsesjonspliktige landbrukseiendommer med god beliggenhet har steget de siste årene. Det er vår vurdering at belånte panteverdier på medlemslånene ikke er utsatt for vesentlig risiko for verdifall utover hva som er forventet i boligmarkedet generelt. I henhold til landbruksbarometeret 2023 svarer 18 prosent av bøndene at landbruk står for mer enn 75 prosent av inntektene og 32 prosent svarer at landbruk står for mer enn halvparten av inntektene. Over halvparten av bøndene svarer at de har «andre tilleggsinntekter fra gården utover tradisjonell landbruksproduksjon». Andel bønder med inntekt utenfor gården varierer betydelig med type produksjon. Vesentlig leiekjøring, snøbrøyting, skog og utleie av bolighus, driftsbygning, areal eller bortfeste av tomter. Bondens inntekter er således varierte og demper risiko for utfordringer med betjening av renter/gjeld. Dette gjør kundene mindre sårbare i forhold til å tåle eventuelle svingninger i næringsinntektene. Tap på utlån til landbrukskunder har alltid vært lave, noe som viser god betalingsvilje hos låntakerne. At låntager oftest også benytter eiendommen som bolig og at den har gått i arv gjennom flere generasjoner, er med på å styrke betalingsviljen. Det har tidligere blitt lagt til grunn at kunden skal tåle en rentøkning på minimum 5 prosent. Fra 2023 er det lagt til grunn minimum 3 prosent.

Porteføljen er etter styrets vurdering robust i forhold til en konjunkturedgang og det ligger ingen signaler i porteføljen eller endring i rammevilkår som tilsier systematiske tap.

89 prosent av landbruksporteføljen ligger innenfor en belåningsgrad på 80 prosent. 86 prosent av primærlandbruksporteføljen er lokalisert i områder som er å anse som de mest solide landbruksområdene, herunder sentrale Østlandet, Rogaland og Trøndelag. Utviklingen i trekket på driftskreditte, som er bondens finansiering av daglig drift, er tilnærmet uendret de siste tre årene. Det foreligger ingen generell svekkelse av porteføljens betjeningsevne eller sikkerhetsverdier som tilsier et verdifall i porteføljen. Det foreligger etter vår

vurdering betryggende sikkerhet for alle engasjementene med pant i landbrukseiendom. Alle engasjement med restanser eldre enn 30 dager er hver for seg gjenstand for kvartalsvis gjennomgang og vurderinger for å avdekke om det eventuelt foreligger underdekning i forhold til verdivurderte sikkerheter. På engasjementer hvor det foreligger slik usikkerhet blir underdekning tapsavsett. Behovet for en nedskrivning vil være til stede dersom det avdekkes generell svikt i betjeningsevne i porteføljen og det samtidig foreligger en sannsynlig risiko for at det kan oppstå underdekning ved realisering av panteverdiene som ligger til grunn som sikkerhet for denne porteføljen. Utlånsporteføljen blir verdsatt i henhold til regelverket for IFRS 9 og underlagt IFRS 9 modellnedskrivning. Om et verdifall skulle oppstå som følge av en vesentlig landbrukspolitisk omlegging, er det vår vurdering at landbruksporteføljen med en forsiktig belåningsgrad ikke vil medføre økt tapsrisiko.

Lån til øvrig næringsliv er, i tillegg til landbrukskunder med annen næringsvirksomhet utover gårdsbruk, lån til små og mellomstore bedrifter innen blant annet kraftverk, eiendom, industri og entreprenørvirksomhet. Også øvrige næringsengasjementer risikoklassifiseres basert på en analyse av drift, likviditet og soliditet, i tillegg til sikkerhet. Med bakgrunn i den forsiktighet som legges til grunn ved krav til sikkerhet, vurderes risikoeksponeringen på utlån til bedriftsmarkedet som lav.

Det gjøres målinger av porteføljen i Landkreditt Bank etter type landbruksproduksjon og det foretas vurderinger av produksjonens følsomhet for endringer i handelspolitikk, landbrukspolitikk eller lokal praktisering av nasjonale regler.

Finansinstitusjoner

Vi skal ha en lav risikoprofil i forhold til innskudd i andre finansinstitusjoner. Datterselskapene, med unntak av Landkreditt Bank (og til dels Landkreditt Boligkreditt og Landkreditt Forvaltning) har sine innskudd hovedsakelig i Landkreditt Bank. Landkreditt Bank har etablert maksimumsrammer knyttet til innskudd i andre banker. Rammen tar utgangspunkt i at motpart skal ha en offisiell rating som er A- eller bedre.

Vi har ikke fastsatt maksimale rammer med hensyn til innskudd i Norges Bank. Landkreditt Bank har imidlertid en kvote på 82 millioner kroner. Alle innskudd ut over dette forrentes p.t. til en meget lav rente. Dette medfører at det sjeldent vil stå store innskudd i Norges Bank.

Pr. 31.12.2024 hadde Landkreditt Bank 82 millioner kroner (73 millioner kroner pr 31.12.2023) i innskudd i Norges Bank. I tillegg hadde bankkonsernet 1.199 millioner kroner (1.364 millioner kroner) i innskudd i andre banker. Landkreditt Bank har i tillegg en trekkrettighet i en annen bank på 250+10 millioner kroner. Innskuddenes størrelse vil variere i løpet av et driftsår som følge av daglige og sesongmessige svingninger.

Investeringer i sertifikater, obligasjoner og lignende

De ulike selskapene i konsernet har som policy at kredittrisikoen knyttet til investeringer i verdipapirer skal være lav. Konsernstyret, med tilslutning fra de øvrige styrene i bankkonsernet, har vedtatte rammer for investeringer i rentebærende verdipapirer. Rammene justeres periodisk, minimum årlig. Rammene for investeringer i rentebærende verdipapirer tilpasses fortløpende utviklingen i virksomheten og krav til likviditetsstyring. I etterkant av finanskrisen er den samlede rammen økt. Videre har det vært gjennomført en nedvekting i obligasjoner utstedt av andre banker til fordel for obligasjoner med fortrinnsrett og verdipapirer som kvalifiserer som nivå 1 likvide aktiva. Nedvektingen til fordel for aktiva som tilfredsstillende nye likviditetsstyringskrav (LCR) innebærer lavere forventet avkastning på porteføljen. Dette er i et begrenset omfang søkt motvirket ved at rammene for investeringer i høyrenteobligasjoner og fondsobligasjoner er økt.

Pr. 31.12.2024 utgjorde den samlede porteføljen 4.239 millioner kroner (4.398 millioner kroner pr 31.12.2023). Porteføljens størrelse vil svinge noe gjennom kalenderåret som følge av at bankens likviditet i stor grad påvirkes av landbrukets likviditet. Sistnevnte er normalt på sitt høyeste etter utbetaling av produksjonstilskudd medio februar hvert år.

Likviditet balanse

Millioner kroner	31.12.2024
Innskudd i sentralbanker	82
Verdipapirer utstedt av det offentlige	579
Andre verdipapirer godkjent for deponering i Norges Bank	1 753
Andre rentebærende verdipapirer ikke godkjent for deponering	553
Omsettelige aksjer og andeler	73
Innskudd i andre banker enn sentralbanker	1 199
Sum	4 239

Motparts-/oppgjøringsrisiko

Motparts-/oppgjøringsrisiko oppstår primært i forbindelse med transaksjoner knyttet til rentebytteavtaler knyttet til obligasjonsinnlån i Landkreditt Bank. Motivene for avtalene er reduksjon av renterisiko mellom innlån og utlån. Det foreligger ingen rammer for å gjøre rentebytteavtaler eller andre derivater ut over rentesikring mellom innlån og utlån.

Den vedtatte rammen tar utgangspunkt i at motpart skal ha en offisiell rating som er A- eller bedre.

I takt med innfrielse av obligasjonslån og økt innskuddsdekning er omfanget av rentebytteavtaler redusert de siste årene. Ingen selskaper i konsernet har inngått rentebytteavtaler pr 31.12.2024.

Restrisiko

Restrisiko er definert som risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkrav for kreditt risiko, er mindre effektive enn forventet.

Utlån til privatmarkedet sikret med pant innenfor 80 prosent av verdien på boligen utgjør 96 prosent av totale boliglån. Hertil kommer også en ubenyttet boligkredittramme hvorav alt er sikret innenfor 80 prosent av verdien på boligen og 95 % av ubenyttet ramme er innenfor 60 % av boligens verdi. Boliglån med ubetalte terminer eldre enn 90 dager (mislighold) utgjør 0,43 prosent.

Ifølge Eiendom Norge steg boligprisene i Norge med 6,4 prosent på landsbasis. Bergen var sterkest med 13,1 prosent, mens svakest var Fredrikstad/Sarpsborg med oppgang på 1,8 prosent. I 2024 ble det solgt 99.295 boliger i Norge, noe som er 8,8 prosent flere enn i 2023. Geopolitisk uro og usikkerhet i den globale økonomien kan gi utslag boligprisutviklingen fremover. Det er forventet at vi er nær en rentetopp og det forventes at renten vil bli noe lavere mot slutten av 2025 og gjennom 2026.

Med dagens vektingsregler vil et verdifall i størrelsesorden 20 prosent medføre at deler av, eller en større andel av boliglånet, vektet opp fra 35 prosent til 75 prosent. Det er beregnet marginal endring i egenkapitalbehovet på dagens risikovektingsregler. Forventede vektingsregler av lån under CRR3 gir lavere risikovekt, men noe høyere beregnet restrisiko, da LTV-innslag for laveste risikovekt er lavere.

Verdiendringen på Landbrukseiendommer har på landsbasis i snitt vært omlag 4,5 prosent i 2024, men som boligmarkedet generelt, med store regionale forskjeller. De aller fleste landbrukseiendommer i Norge har et boligelement gjennom at bonden bor på gården. Derfor ikke unaturlig at prisutviklingen i stor grad følger prisutviklingen for boligeiendommer. Landkreditt legger dermed til grunn tilsvarende verdifall på Landbrukseiendom som beregnet på bolig.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er definert som risikoen for at kapitalbehovet beregnet under kredittrisiko ikke er tilstrekkelig på grunn av svake eller manglende diversifiseringseffekter fordi hele eller deler av porteføljen er konsentrert mot visse geografiske områder, bransjer, kunder, kundegrupper, produkter eller lignende.

Bransjemessig konsentrasjonsrisiko

Landbruksnæringen har historisk tilpasset seg de rammebetingelser som skiftende politiske styrer har vedtatt. Ønsket om å drive familiegården, bidra til en bærekraftig utvikling av landbruket og å produsere mat for det norske markedet står sterkt. Dette er roffestede verdier som ikke endres med skiftende regjeringer. Det vil også i framtiden være landbruk i Norge, ikke minst fordi forventet utvikling i verdens befolkning vil gjøre det nødvendig med matproduksjon der det er vekstvilkår for dette. Næringen er derfor mindre konjunkturfølsom enn andre næringer, noe som er med på å redusere risikoen for tap. Strukturen kan dog bli endret avhengig av utviklingen i økonomi, konkurranse og rammevilkår for de ulike produksjonsretninger. Det er en tendens mot færre og større enheter som investerer betydelig i landbruket. Vi vurderer store/komplekse engasjementer forsiktig.

Vi har i dag ingen egen modell som kan gi en tilstrekkelig kvalifisert beregning av tap som følge av risikomessig samvariasjon. Vi har derfor valgt å benytte Finanstilsynets beregningsmetodikk som et utgangspunkt for å kvantifisere konsentrasjon mot enkelt næringer. Beregningen er gjort på kundenes totale eksponering og på konsernnivå. Som følge av at Landkreditt Bank sitt fundament er å skaffe finansiering til norsk landbruk, ligger det i sakens natur at en slik beregning avdekker en betydelig bransjekonsentrasjon. Landbruket i Norge er godt diversifisert i ulike produksjoner med ulik risiko for pris og volumsvingninger. Kjøttproduksjon 38 prosent representerer størst totalinntekter inklusive tilskudd, melk 23 prosent, hagebruk 16 prosent og korn 13 prosent (data fra 2023). En stor overvekt av norske bønder driver med mer enn en produksjon og har således en god risikospredning i driften. Tapsrisiko i landbruksporteføljen gjelder stort sett kunder med låneengasjement over 10 millioner kroner tilsvarende 353 av bankens landbrukskunder. 75 – 80 prosent av disse kundene driver med mer enn en produksjon. Kredittrisikoen i landbruksporteføljen er derfor godt diversifisert. I tillegg til lønnet arbeid oppgir over halvparten av bøndene å ha tilleggsnæring på gården, vesentlig leiekjøring, snøbrøyting, skog og Innen privatmarkedet ønsker banken primært å dekke segmenter med lav til lav/middels risiko. Banken skal vise aktsomhet i områder med lav omsetningshastighet av boliger. Eiendomsverdi skal benyttes og score for usikkerhetsklasse (omsetningshastighet i området) og objektrisiko (antatt dekning ved et eventuelt tvangs salg) skal hensyntas.

Som omtalt har vi noe varierende markedsandeler både målt etter geografi og produksjoner. I forhold til engasjementsstørrelser og de krav til sikkerhet og betjeningsevne som stilles ved vurdering av det enkelte engasjement, anses det ikke å foreligge geografisk risiko i porteføljen. Dette bekreftes også av vår tapshistorikk, som ikke har noen geografisk overrepresentasjon.

utleie av bolighus, driftsbygning, areal eller bortfeste av tomter. Det er en voksende andel bønder hvor begge ektefeller/samboere har lønnet arbeid utenfor gården og hvor inntekt fra gården utgjør en stadig mindre andel av familiens totale inntekt. Dette gjør at det for en betydelig andel av landbruksporteføljen er liten forskjell mellom næringslån/landbrukslån og boliglån i betjeningsrisiko.

I 2016 ble (priskontroll) konsesjonsgrensen for landbrukseiendommer økt fra 2,5 millioner til 3,5 millioner kroner. For eiendommer med «boligpreg» vil en markedsverdi være positivt sammenlignet med konsesjonspris hvor kontantstrøm fra landbruksdrift legges til grunn. Høy kompetanse innen landbruk defineres som et av våre viktigste konkurransefortrinn. Vi har spesialiserte långivere som ivaretar bransjeksperitise som er med på å redusere risikoen for tap i porteføljen. For å overvåke risikoen i porteføljen foretas oppfølging av og analyser av kreditteksponeringen mot de ulike produksjonene. Dette gjør oss i stand til å overvåke både total eksponering og hvilke kunder som er eksponert mot ulike produksjoner. Våre landbrukskunder produserer ca. 20 ulike landbruksprodukter og i ca. 300 ulike kombinasjoner og som vi i analysene skalerer ned til 9 hovedproduksjoner. Analysene gjør oss også i stand til å selektere hvilke av kundene som er ensidig produksjonskonsentrert og risikofordele denne gruppen som gjelder 20-25 prosent av produsentene. Dette gjør at vi ved negative endringer av markedsmessig eller landbrukspolitisk karakter kan bidra til å redusere risikoen for tap.

Det er vår vurdering at landbruksnæringen er mindre konjunkturfølsom enn andre bransjer, etter som næringen er politisk styrt ut ifra sterke hensyn til forbrukerinteresser, samfunnsmessig kontroll og beredskap. Bransjen er dermed mer utsatt for endringer knyttet til politiske beslutninger og ikke markedskonjunkturer.

Geografisk konsentrasjonsrisiko

Vi ønsker innen landbruksområdet å ha en viss spredning over hele landet, men prioriterer markedsposisjon og de største engasjementene i de fylkene som har størst andel av landbruket. Dette faller sammen med sentrale deler av landet der prisene for landbrukseiendommer erfaringsmessig historisk har vært stigende.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for økonomiske tap som følge av endringer i markedsvariabler som for eksempel renter, valuta og finansielle instrumenter. Markedsrisiko er hovedsakelig knyttet til investeringer i verdipapirer. Investeringene er integrert i likviditetsstyringen, delvis motivert ut ifra krav til tilgjengelig likviditet og dels til forventninger til avkastning på ledig likviditet. Ved beregningene av minstekrav til egenkapital er det lagt til grunn Finanstilsynets 2 moduler for evaluering av markedsrisiko og evaluering av styring og kontroll.

Valutarisiko

Valutarisiko er definert som risiko for tap på grunn av ugunstige endringer i valutakurser. Landkreditt tar normalt ikke valutarisiko. Unntaket er knyttet til investeringer i godt diversifiserte aksjefond.

Aksjerisiko

Aksjerisiko er definert som risikoen for tap på grunn av ugunstige endringer i aksjekurser. Vi har vedtatte rammer for investeringer i aksjer og aksjerelaterte instrumenter. I all hovedsak er investeringene knyttet til godt diversifiserte norske aksjefond.

Renterisiko

Renterisiko er definert som risikoen for tap på grunn av en uventet endring i de generelle markedsrentene som vil kunne påføre oss tap. Vi har som retningslinje at risikoen knyttet til ugunstige endringer i markedsrentene skal være lav.

Balansen i bankkonsernet består i det alt vesentlige av utlån til kunder, innskudd fra kunder, obligasjonsinnlån, innskudd i andre banker og investeringer i rentebærende alle så å si med flytende rente. Pr 31.12.2024 har 98,4 prosent (97 prosent pr. 31.12.2023) av aktivasisden renteregulering innenfor en tidshorisont på 3 måneder. På passivasiden utgjør tilsvarende 98,7 prosent. Basert på ny beregning av renterisiko i bankboken (IRRBB) er det beregnet et tapspotensial på 72,4 millioner kroner.

Verdien på investeringsporteføljen er også utsatt for risiko for økning i kredittspreader. De styrevedtatte rammene setter betingelser til kvaliteten (rating) på de verdipapirer vi kan investere i, men som vi så i løpet av høsten 2008, og i enkelte perioder senere år, blant annet mars/april 2020, samt store deler av 2022, kan også verdipapirer utstedt av sikre, gode låntagere være utsatt for betydelig økning i kredittspreadene.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko forstås risiko for tap som følge av utilstrekkelige rutiner eller systemer og menneskelig feil eller svikt. Vi benytter basismetoden for beregning av kapitalkrav knyttet til operasjonell risiko. Vi skal til enhver tid ha oversikt over den operasjonelle risikoen som er knyttet til virksomheten. Det er etablert et rammeverk for å identifisere, måle og vurdere operasjonell risiko. Vurdering skal minimum gjøres årlig i forbindelse med vår gjennomgang av samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). Etablert rammeverk inkluderer en strategi for styring av operasjonell risiko som dekker hele virksomheten og som omfatter:

- rammer og retningslinjer for styring av operasjonell risiko
- system for kontroller, registrering, rapportering og oppfølging
- vår forretningsmodell, virksomhetsområder og konkurranseforhold
- vår risikokultur

Rammeverket revideres jevnlig i lys av endrede rammebetingelser, makroøkonomiske utsikter, utviklingen innenfor strategiske satsningsområder, vår soliditet og økonomiske utvikling. Vi har utarbeidet en egen risikoanalyse for den operasjonelle risikoen.

Operasjonell risiko er vidtfavnende og berører overordnet styring og kontroll innenfor flere ulike risikoområder. Risikovurderingen retter seg ikke mot et spesielt virksomhetsområde, men omfatter ulike kategorier av hendelser som kan påvirke flere enheter. Vi deler operasjonelle risikohendelser inn i ulike tapshendelseskategorier i samsvar med Finanstilsynets modul for operasjonell risiko.

Vår virksomhet skal ha en sterk risikostyringskultur i hele organisasjonen fra ledergruppen og ned i den enkelte avdeling og seksjon. Ledelsen skal sørge for at retningslinjer, prosesser og systemer for styring av operasjonell risiko er effektivt implementert på alle beslutningsnivåer i organisasjonen. Vi skal ha en sunn organisasjonskultur hvor alle ansatte er kjent med våre etiske retningslinjer. Våre godtgjørelsesordninger skal bidra til god styring og kontroll, motvirke uønsket høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Ledelsen i det enkelte selskap i konsernet skal sørge for en klar, effektiv og robust styringsstruktur med definerte, transparente og konsistente ansvarslinjer som er godkjent av styrene.

Ledelsen er ansvarlig for å implementere og vedlikeholde retningslinjer, prosesser og systemer for styring av operasjonell risiko i hele virksomheten i samsvar med styrets definerte risikotoleranse. Det skal foreligge tilstrekkelig uavhengighet og arbeidsdeling mellom enheter og personell med utøvende funksjoner og enheter og personell med ansvar for overvåking, rapportering og kontroll av operasjonell risiko.

Det er etablert uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for risikostyring, compliance og internrevisjon. Risikostyring og compliance rapporterer direkte til konsernsjef. Risikostyringsfunksjonen skal i tillegg kunne rapportere direkte til styret, jfr. egne instruksjoner for funksjonene.

Det arbeides kontinuerlig med opplæring og holdningsskapende arbeid innen sikkerhet, både blant ansatte og kunder. Det er opprettet et tverrfaglig sikkerhetsforum som arbeider med interne og eksterne sikkerhetshendelser, samt forebygging av slike hendelser. Sikkerhet er også et fast tema med alle leverandører med spørsmål om informasjon og forebyggende tiltak. Vi følger bransjestandarder og anbefalinger fra ulike sikkerhetsforum (for eksempel NorSIS, Nordisk Finans CERT og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet) samt holder oss oppdatert via Finanstilsynets ROS analyse (Risiko og sårbarhetsanalyse).

Videre har vi etablert en prosess for å vurdere store operasjonelle og strategiske risikoer. Denne gjennomgangen danner også en del av grunnlaget for vurdering av kapitalbehov knyttet til operasjonell risiko.

Risikovurderingen gjennomføres ved at alle forretningsområder kartlegger de største risikoene innenfor sitt respektive område. Videre aggregeres dette på selskapsnivå og på konsernnivå, og scores med hensyn på sannsynlighet for at en risiko oppstår og konsekvens hvis den oppstår.

Det har vært et betydelig fokus og gjennomført flere tiltak for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Konsernretningslinje for antihvitvask og terrorfinansiering og interne arbeidsrutiner i banken er revidert. Videre er det utarbeidet en egen retningslinje antihvitvask og antiterrorfinansiering for banken. Det er utarbeidet eget årshjul i konsernet for oppfølging av antihvitvask.

Risikovurderinger og protokoll over behandlingsaktiviteter er sentrale dokumenter for å sikre etterlevelse av personvernforordningen. Dokumentene vil være arbeidsdokumenter som fortløpende vil måtte kunne endres ved endringer i produkter, rutiner og systemer.

For å sikre seg at nytt regelverk blir fanget opp og implementert og gjeldende rutiner fulgt har vi en egen compliance rutine som blant annet beskriver hvordan kontrollarbeidet skal gjennomføres og rapporteringsstrukturen. Det er opprettet et eget complianceutvalg som koordinerer oppfølgingen i første forsvarslinje.

Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall.

Likviditetsstrategien skal bidra til å sikre at aktivitetene innenfor likviditets- og finansieringsområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger den overordnede forretningsideen, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til soliditet og evne og vilje til å ta risiko. Videre skal likviditetsstrategien bidra til å sikre at vår håndtering av likviditetsrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover og forskrifter.

Likviditetsstrategien skal sikre at alle selskaper i konsernet kan innfri sine forpliktelser etter hvert som de forfaller og at planlagt vekst kan finansieres til en fornuftig kostnad. Likviditetsstrategien omfatter alle selskaper i konsernet. Likviditetsrisiko er primært knyttet til aktivitetene i Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt. Landkreditt, Landkreditt Forsikring og Landkreditt Forvaltning driver ikke aktiviteter som medfører spesielle finansierings- eller refinansieringsbehov. Rammene for likviditetsrisiko fokuserer således hovedsakelig på behov og risiko knyttet til bank- og kredittforetaksvirksomhet. Vår virksomhet skal ha en lav likviditetsrisiko. Rammene for styring av likviditetsrisiko er satt i forhold til at vi til enhver tid skal ha likviditet både på meget kort, mellomlang og lang sikt til å møte våre forpliktelser. I det meget korte perspektivet stilles strengere krav til at likviditetsbeholdningen skal være tilgjengelig på kort varsel enn i et noe lengre perspektiv.

Styrets risikotoleranse tilsier at vi under tilnærmet normal drift skal kunne videreføre vår virksomhet i 12 måneder uten tilførsel av ny finansiering fra kapitalmarkedet. Reelt sett vil denne perioden være vesentlig lengre.

Liquidity Coverage Ratio for Landkreditt Bank konsern pr 31. desember 2024 utgjorde 219,6 prosent. Net stable Funding Ratio er på samme tidspunkt i Landkreditt Bank konsern beregnet til 137,5 prosent.

Innskuddsdekningen i Landkreditt Bank og konsern utgjorde 31. desember 2024 henholdsvis 88 prosent og 78 prosent.

Refinansieringsevne under stress var vesentlig høyere enn 100 som følge av moderat overføring av boliglån til Landkreditt Boligkreditt samt meget lite obligasjonsgjeld med kort tid til forfall. Vi har en konservativ holdning til likviditets- og refinansieringsrisiko. Det medfører blant annet at det arbeides for å sikre:

- et tilfredsstillende prognosegrunnlag for likviditetsbehovet
- en høy innskuddsdekning

- en forsvarlig og hensiktsmessig spredning av forfall på innlån over tid
- etablering av en forsvarlig likviditetsmessig beredskap, inklusive forsvarlige reserver i form av tilgjengelig likviditet, trekkrettigheter og beredskapsplaner

Forfall på ulike løpetider på sertifikat- og obligasjonsinnlån fordeles for å sørge for å få en mest mulig jevn forfallstruktur over tid.

For å sikre stabil tilgang til langsiktig og gunstig finansiering arbeider vi aktivt med markeds- og investorpleie i fremmedkapitalmarkedet.

Vi skal ha en hensiktsmessig kommunikasjon med de finansielle markedene, der åpenhet og troverdighet vektlegges. Informasjon som vurderes som viktig og sensitiv vil først bli meddelt Oslo Børs og eventuelle andre regulerte markeder der selskapets instrumenter er notert. Vi tilstreber en korrekt og velbalansert informasjonsflyt både skriftlig og muntlig. Ingen investorer skal forfordes. Våre obligasjonsinnlån skal være notert på en regulert markeds plass, fortrinnsvis Oslo Børs ABM.

Vår likviditetssituasjon og finansieringsbehov skal overvåkes kontinuerlig på daglig basis.

Det foreligger prognoser for likviditetsbehovet. Utarbeidelsen av disse prognosene følger disse retningslinjene:

- Det foreligger en modell til bruk for utarbeidelse av prognosene
- Prognosene ajourføres daglig
- Prognosene dekke en periode fremover i tid
- Prognosene viser antatt fremtidig likviditetsbehov per dag
- Ved utarbeidelsen av prognosene skal alle vesentlige likviditetspåvirkende forhold tas hensyn til. Dette inkluderer som minimum: a) forventede bevegelser i utlån, b) forventede bevegelser i innskudd fra kunder, c) opplåning og forfall på finansiering, d) kjøp og salg av verdipapirer, e) forfall på egne driftskostnader, inklusive skatter og avgifter. Det utarbeides regelmessig stresstester av likviditetssituasjonen. Kostnadene knyttet til vår finansiering og likviditetsstyring skal fordeles mest mulig korrekt mellom de enkelte selskapene i konsern et og forretningsområdene. Disse forholdene skal hensyntas ved resultatmålinger og prestasjonsevalueringer.

Forfallsstruktur obligasjonsinnlån:

Millioner kroner Verdipapirnr.	Fra dato	Til dato	Utestående 31.12.2024	Egenbehold.	Netto utestående 31.12.2024
NO0013277582	09.07.2024	09.04.2025	200	0	200
NO0010890056	10.08.2020	10.09.2025	750	0	750
NO0011123564	12.10.2021	12.10.2026	850	0	850
NO0012939000	08.06.2023	08.03.2028	1 000	0	1 000
NO0013387282	30.10.2024	29.10.2027	800	0	800
NO0013326066	05.09.2024	01.10.2029	150	0	150
NO0010860067	01.08.2019	24.02.2025	160	0	160
NO0010887136	03.07.2020	03.07.2025	370	0	370
NO0011033011	23.06.2021	23.03.2027	1 000	0	1 000
NO0012904111	03.05.2023	03.05.2028	400	0	400
NO0010852064	15.05.2019	15.05.2026	500	0	500
NO0010836091	15.11.2018	22.02.2024	350	0	350
Sum			6 830	0	6 830

Forfallstrukturen vil forandre seg i takt med opptak av nye obligasjonsinnlån i 2025 og senere.

Ingen obligasjonsinnlån er utstedt med innløsningsrett for långiver.

Vi er i hovedsak en nettbank som er åpen for alle privatmarkeds kunder og enkelte nisjer innen næringslivs markedet. Dette innebærer blant annet at potensialet for å øke innskuddsdekningen er meget stort.

Geografisk fordeling innskuddskunder (eksklusive konsernselskaper) pr. 31.12.2024:

Innskudd fra kunder

Millioner kroner

Fylke	31.12.2024
Agder	667
Akershus	5.425
Buskerud	1.904
Finnmark	169
Innlandet	2.769
Møre og Romsdal	730
Nordland	779
Oslo	3.386
Rogaland	1.662
Telemark	633
Troms	652
Trøndelag	1.659
Vestfold	1.766
Vestland	1.865
Østfold	1.978
Svalbard	2
Utland	247
Sum	26.293

De største innskytere (anonymisert) målt i innskuddsvolum (eksklusive konsernselskaper) pr 31.12.2024:

10 største innskytere

Millioner kroner	31.12.2024
1	126
2	108
3	50
4	43
5	35
6	27
7	26
8	26
9	25
10	23
Sum	489

I forhold til det samlede innskuddsvolum utgjør dette ca. 1,45 prosent (1,18 prosent i 2023). Vår likviditet vil således bli marginalt negativt påvirket av at større innskytere trekker ut sine innskudd. Store innskuddskunder har normalt betingelser for uttak som innebærer at innskuddet ikke kan tas ut med umiddelbar virkning. I de senere årene har vi valgt en prispoliikk som innebærer at vi ikke tiltrekker oss kunder med store innskuddsvolumer. Andelen innskudd over ti millioner har falt fra 8,2 prosent i 2011 til 5,1 prosent i 2024 (3,9 prosent i 2023). Innskuddskonsentrasjonen på større innskudd er således lav.

Beredskapsplanen knyttet til likviditet er behandlet som særskilt dokument på styremøter i de respektive selskapene og er gjenstand for årlig vurdering. Formålet med beredskapsplanen er å bidra til å sikre en effektiv og hensiktsmessig håndtering av likviditetsmessig utfordrende situasjoner på en slik måte at en ordinær driftssituasjon snarest mulig kan reetableres og til lavest mulig kostnad og skade. Konsernsjef eller visekonsernsjef har ansvaret for at beredskapsplanen iverksettes. Følgende defineres som beredskapssituasjoner: Situasjoner der vi vet eller har grunn til å forvente at styrets risikotoleranse på likviditetsområdet vil bli brutt som følge av: interne forhold, forhold i markedet generelt, forhold internt og i markedet generelt samtidig. Det er i gjenopprettingsplanen identifisert og kvantifisert 10 ulike tiltak dersom de formelle og/eller interne minimumsnivåene er i ferd med å kunne bli utfordret.

Strategisk og forretningsmessig risiko

Strategisk risiko er definert som risikoen for svekket lønnsomhet på grunn av endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, og lignende. Forretningsmessig risiko er risikoen for manglende resultat basert på at forholdet mellom inntekter og kostnader over tid utvikler seg i feil retning.

Alle selskaper vil ha elementer av strategisk og forretningsmessig risiko. Konsekvensen kan være utslag på kapital/vekstmulighet eller lønnsomhet, eller en kombinasjon av disse. Ved negativ utvikling av lønnsomhet, over tid eller som følge av en uforutsett hendelse, vil vi justere veksttaket slik at en forsvarlig kapitaldekning over minimumsnivået opprettholdes. Dette understøttes av stresstester som viser at vi, tross en eventuell uventet negativ utvikling, vil ha en forsvarlig egenkapital.

Det er ikke sannsynlig at alle risikoelementene inntreffer samtidig. Strategisk og forretningsmessig risiko dekkes derfor delvis opp gjennom kombinasjonen av de øvrige kapitalavsetningene i forbindelse med pilar 2-vurderingene.

Systemrisiko

Systemrisiko er definert som risiko for at hele det finansielle systemet eller et marked kollapser. Det referer videre til risiko for kollaps i deler av systemet eller markedet slik at hele systemet eller markedet rammes.

Eksempler på slike hendelser som kan være relevante for oss er:

- Sterkt fallende boligpriser som innebærer at restrisikoen øker og/eller at banken (og boligkredittforetaket) ikke har nok sikkerhet i forhold til å tilfredsstille krav til sikkerhetsmasse
- Endrede politiske rammevilkår for norsk landbruk
- Fallende kredittverdighet i en annen bank som innebærer at innskuddskunder tar ut store beløp samtidig med at dette smitter til flere banker
- Store verdifall i verdipapirmarkedene
- Manglende tilgang til likviditet fordi innlånsmarkedene slutter å fungere
- En eller flere banker får likviditetsproblemer som medfører at interbankmarkedet slutter å fungere

Konsekvensene for oss av sterkt fallende boligpriser er omtalt i kapittelet om restrisiko. Videre er evnen til å overføre boliglån til Landkreditt Boligkreditt omtalt i kapittelet om pantsettelse av eiendeler. Et generelt boligprisfall på 20 prosent utløser en beregnet marginal endring i egenkapitalbehovet fra dagens risikovektingsregler. Forventede vektingsregler av lån i CRR3 gir lavere vekt, men noe høyere restrisiko, da LTV-innslag for laveste vekt er lavere.

Vi har en betydelig andel utlån til det norske landbruket. Et sterkt fallende boligmarked vil kunne påvirke våre landbrukskunder på den måten at innstramning i privatøkonomien medfører lavere forbruk av norske landbruksvarer. Statistikk utarbeidet av Statistisk sentralbyrå viser at ca. 12 prosent av disponibel inntekt går til matvarer og lignende, der barnefamilier kan bruke så mye som 21 prosent. Andelen har vært stabil de siste årene, men falt betydelig i et historisk perspektiv. Signaler mot slutten av 2024 er at i nær fremtid vil en høyere andel disponibel inntekt gå til mat og bolig enn i de siste årene. En innstramning i privatøkonomien kan medføre lavere forbruk og dermed lavere inntekter for landbruket. Dog alle må ha mat, så det må rimeligvis kunne antas at en slik utvikling vil ha marginal betydning for norsk landbruk. En betydelig andel norske bønder har videre andre inntekter fra gårdsdriften og/eller deltids/heltidsjobber utenfor gården. Dette bidrar til å sikre bondens økonomi og således evnen til å betjene sin gjeld. En eventuell økning i arbeidsledigheten som en smitteeffekt av sviktende forbruk vil også kunne påvirke deltidsbonden negativt. Et sterkt fallende boligmarked vil også påvirke verdiene av de fleste landbrukseieendommer i vår utlånsportefølje til norsk landbruk.

Norsk landbruk er gjennom sterke offentlige reguleringer i kombinasjon med økt internasjonal handel utsatt for politisk risiko. Samfunnsutviklingen fører til at andelen av store og utbygde landbrukseieendommer øker over tid. Større driftsenheter øker isolert sett risikoen i vår landbruksportefølje. Den andre effekten ville være økte eiendomsverdier. Vi vurderer at en slik endring ikke ville øke den totale risikoen i vår utlånsportefølje vesentlig.

En av de viktigste virkemidlene for å sikre norsk produksjon av jordbruksprodukter er importvernet. En brå overgang med betydelige endringer i importvernet ville kunne skape utfordringer for norsk landbruk og deler av vår kundemasse ville få svekket betjeningsevne. Vi vurderer likevel ikke at en slik situasjon ville øke våre tap vesentlig da Landkreditt sin utlånsportefølje til landbruket er robust med 89 prosent av landbruksporteføljen belånt innenfor 80 prosent. Økt internasjonal usikkerhet løfter også frem betydningen av å ha nasjonal matproduksjon og beredskap. Dette mener vi vil bidra til å sikre fremtidige og nødvendige offentlige rammer for å drive landbruk og matproduksjon i hele Norge.

Konsekvenser av fallende kredittverdighet i en annen bank som utløser store innskuddsuttak kan påvirke Landkreditt Bank gjennom en smitteeffekt. Risiko knyttet til dette er omtalt i kapittelet om likviditetsrisiko. Landkreditt Bank benytter en modell for styring av risiko for uttak av innskudd som fortløpende innebærer at banken har god likviditet. Det er ingen grunn til å anta at en generell tillitssvikt overfor norske banker skal ramme Landkreditt Bank mer enn næringen generelt. Høsten 2008 var det noen gryende tegn til en generell tillitssvikt. For Landkreditt Bank innebar dette at vi fikk mange nye kunder som delte sine innskudd på flere banker basert på innskuddsgarantiordningen på 2 millioner kroner. I forbindelse med koronakrisen så vi ikke tilsvarende usikkerheter blant kundene med hensyn til banksparing. Innskuddsveksten i næringen generelt var meget god i 2024. Landkreditt Bank har fortsatt en beskjeden andel av det norske innskuddsmarkedet. Ved effektiv markedsføring og gode betingelser vil banken kunne unngå store negative konsekvenser.

Finanskrisens kanskje største betydning for det norske markedet var effekten knyttet til tilgangen på likviditet for de norske bankene. Det kom primært som en følge av at markedene utenfor Norge tørket inn. Det norske markedet ble sterkt påvirket gjennom en smitteeffekt delvis på grunn av at mange store norske banker finansierer en stor del av sin virksomhet i andre markeder enn det norske. I Norge ble likviditetsutfordringen løst gjennom bytteordningen i Norges Bank og stor aktivitet i bankenes boligkredittselskaper.

Landkredittkonsernet finansierer virksomheten kun via det norske markedet. En fremtidig generell likviditetskrise vil fortsatt kunne løses gjennom overføring av boliglån til Landkreditt Boligkreditt. Potensiale knyttet til dette er omtalt i et senere kapittel. I 2025 har Landkreditt Bank kun et meget moderat refinansieringsbehov i obligasjonsmarkedet. Forfallsstrukturen i de etterfølgende årene er også strukturert slik at de ikke vil være store refinansieringsbehov på noe tidspunkt. I tillegg har Landkreditt Bank til enhver tid en betydelig portefølje verdipapirer som er deponerbare i Norges Bank. Videre refinansieres store deler av obligasjonsgjelden i god tid før forfall. Konsernet synes derfor å være så godt rustet som praktisk mulig. Kravene i forbindelse med LCR har styrket både markedet og hver enkelte banks evne til å overleve en likviditetsmessig stresset situasjon.

Høsten 2008 viste at interbankmarkedet ikke alltid fungerer som forventet. På høyden av COVID-19-krisen i Norge var tegnene i markedet de samme. Dette skyldtes delvis at enkelte banker prioriterte egen likviditet fremfor å bidra til at markedet generelt fungerte. Vi styrer denne risikoen gjennom at det stilles krav (rating) til hvilke banker

likviditeten kan plasseres i samt maksimalgrenser for beløp pr bank. Dersom disse midlene ikke er tilgjengelige vil våre reserver, i et kortsiktig perspektiv, primært bestå av verdipapirer som er deponerbare i Norges Bank. Opplåning i Landkreditt Boligkreditt inngår i et noe lengre perspektiv. Tilsvarende har Landkreditt få innskudd fra andre banker som kan trekkes ut på kort varsel.

Risiko knyttet til pantsettelse av eiendeler

Risikoeksponeringen knyttet til pantsettelse av våre eiendeler er i hovedsak knyttet til overføring av boliglån fra Landkreditt Bank til Landkreditt Boligkreditt samt anvendelse av låneadgangen i Norges Bank ved å deponere verdipapirer.

Pr 31.12.2024 har Landkreditt Bank netto overført 3.719 millioner kroner i boliglån til Landkreditt Boligkreditt. Dette utgjør 23 prosent (33 prosent pr 31.12.2023) av konsernets samlede boliglån til privatmarkedet. I henhold til de formelle krav kan boliglån sikret innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag overføres til et boligkredittforetak. Landkreditt Boligkreditt har en intern ramme på maksimalt 70 prosent av det forsvarlige verdigrunnlaget. Av de totale boliglån i konsernet er 90,7 prosent (91,5 prosent pr 31.12.2023) gitt til kunder som vurderes å representere en lav og lav/middels risiko. Vi har en noe lavere overføringsgrad enn de øvrige norske bankene i gjennomsnitt. Utnyttelsen av dette potensialet vil i framtiden delvis være styrt av bankens ramme om at refinansieringsevne under stress minimum skal utgjøre 100 prosent. Som følge av at banken har en god forfallsstruktur på obligasjonsgjelden vil dette nøkkeltallet ligge vesentlig over 100 i overskuelig framtid. Den forholdsvis lave utnyttelsesgraden er et resultat av en bevisst holdning til konsernets samlede finansieringsrisiko.

Landkreditt Bank har til enhver tid en betydelig portefølje av verdipapirer som ved pantsettelse kan belånes i Norges Bank. Pr 31.12.2024 utgjorde denne lånekapasiteten 1.753 millioner kroner (1.867 millioner kroner pr 31.12.2023). Landkreditt Bank har aldri vært i en likviditetsmessig stresset situasjon som har medført at vi har måttet anvende denne kapasiteten.

Pensjonsforpliktelse

Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Tidligere avtalte driftspensjoner omfatter et fåtall personer og vurderes å ikke være vesentlig for resultatet til konsernet.

I en innskuddsbasert pensjonsordning er bedriftens innbetaling til pensjonsordningen fastsatt som en prosentsats av den ansattes lønn. Kostnaden ved ordningen utgiftsføres som en direkte kostnad uten balanseføring, og er dermed forutsigbar for bedriften. Det er ingen fremtidige pensjonsforpliktelse i denne ordningen. Konsernselskapene Bank, Forsikring, Forvaltning og Eiendom har alle innskuddsbasert pensjonsordninger. Det er knyttet en uføre- og barnepensjon til pensjonsordningene.

Konersjef er medlem av den ordinære innskuddsbaserte pensjonsordningen, i tillegg er det avtalt pensjon over drift. Pensjonsalder følger aldersgrensen i den kollektive ordningen med gjensidig mulighet for fratredelse fra 62 år.

Alle selskapene i konsernet, unntatt Landkreditt Eiendom, er med i Fellesordningen for AFP. Denne ordningen er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor.

Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging

Det formelle kravet til uvektet kjernekapitalandel ble innført 30. juni 2017. Det formelle minstekravet består av et minstekrav på 3 prosent og bufferkrav på 2 prosent. Systemviktige banker har et tilleggskrav på 1 prosent ut over dette. Landkreditts interne krav utgjør 6 prosent.

	Landkreditt konsern	Landkreditt Bank konsern
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 339	1 339
Engasjementer med stater og sentralbanker	661	661
Engasjementer med institusjoner	1 403	1 403
Utlån til kunder	34 170	33 646
Øvrige engasjementer	312	541
Poster utenom balansen	2 180	2 189
Sum	40 064	39 792
Kjernekapital	4 275	3 792
Uvektet kjernekapitalandel	10,67	9,53

Beregningen viser at vi med god margin tilfredsstillers minimumskravene.

Eierrisiko

Landkreditt SA er eksponert for eierrisiko som følge eierposten i Landkreditt Forsikring. Landkreditt Forsikring ble etablert i 2001. De første årene var personforsikring til eierne selskapets primære forretningsområde. I dag er selskapets viktigste vekstområde å tilby skreddersydde forsikringsløsninger til norske bønder til konkurransedyktige vilkår. I tillegg tilbyr Landkreditt Forsikring skadeforsikring til privatpersoner og utvalgte bedrifter. Det var store endringer i eiersitsen i 2018 som følge av at Landkreditt SA kjøpte ut de fleste øvrige eierne. Fra 1. juni 2018 ble således selskapet et datterselskap av Landkreditt SA.

Utviklingen i sentrale nøkkeltall i Landkreditt Forsikring er som følger:

Millioner kroner	2024	2023	2022
Resultat før skattekostnad	21,8	50,0	32,1
Resultat av teknisk regnskap	-46,0	1,8	20,3
Resultat av ikke-teknisk regnskap	67,8	48,2	11,7
Forfalte bruttopremier	1 044,3	818,5	791,1
Premieinntekt for egen regning	921,9	646,6	416,4
Erstatningskostnader brutto	859,3	615,3	537,8
Erstatningskostnader for egen regning	766,3	494,7	306,6
Forsikringsrelaterte kostnader for egen regning	209,5	156,3	96,1
Provisjonsinntekter	0,0	24,5	64,0
Sum egenkapital	446,5	429,9	393,2
Sum eiendeler	1 846,1	1 608,8	1 596,3

Prosent	2023	2022	2021
Skadeprosent brutto	89,2	76,4	69,4
Skadeprosent for egen regning	83,1	76,5	73,6
Kostnadsprosent brutto	21,8	22,4	20,7
Kostnadsprosent for egen regning	22,7	24,2	23,1
Combined brutto	111,0	98,8	90,1
Combined for egen regning	105,8	100,7	96,7
Solvenskapitaldekning	168	199	178

Landkreditt Forsikring er primært eksponert for forsikringsrisiko og markedsrisiko. I selskapets ORSA prosess vurderes også operasjonell risiko, motpartsrisiko, strategisk risiko og omdømmerisiko. Forsikringsrisiko reflekterer risikoen knyttet til at premieinnbetalinger og forsikringsreserver ikke er tilstrekkelig til å dekke skadene som oppstår, inklusive medfølgende kostnader. Innbetalingene og reservene skal inkludere risiko for katastrofehendelser, avgangsrisiko, konsentrasjonsrisiko og planer for vekst.

Landkreditt Forsikring benytter standardmodellen for beregning av kapitalkrav. Modellen anvender opptjent premie og erstatningsavsetning for egen regning som volummål for eksponering i hver bransje.

Pr 31. desember 2024 hadde selskapet forsikringsavtaler innen person-, ting og privatforsikring. Personforsikring omfatter yrkesskade, gruppelev, uførekapital, kollektiv ulykkesforsikring samt reiseforsikring. I 2017 ble det inngått avtale om overtagelse av Norges Bondelags persondekninger. Pilar 1-kravet utgjør 278,9 millioner kroner, økt fra 227,4 millioner kroner fra året før. I tillegg kommer et beskjedent Pilar 2-tillegg. Tilgjengelig kapital utgjør 467,2 millioner kroner. Dette gir en kapitaldekning på 168 prosent pr. utgangen av 2024. Selskapet har således en tilfredsstillende kapitalisering målt mot interne og eksterne krav.

Risiko knyttet til bærekraft

Klimaendringer, miljødeleggelse og andre ESG-faktorer (miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring) kan få en betydelig finansiell effekt. Miljørisiko, spesielt klimarelaterte utfordringer, forventes å bli stadig mer fremtredende og kan påvirke den finansielle risikoen finansinstitusjoner er eksponert for. Samfunnsmessige og virksomhetsstyringsfaktorer, som menneskerettigheter og korrupsjon, kan også representere finansiell risiko for finansinstitusjoner.

Hva er ESG-risiko?

Bærekraftsrisiko er en samlebetegnelse for forhold knyttet til klima, sosiale forhold og selskapsstyring som kan føre til økonomiske tap, svekket omdømme eller andre juridiske konsekvenser, inkludert offentlige sanksjoner og bøter. Risikoen er primært knyttet til effekter fra selskapets virksomhet og/eller fra omgivelsene på selskapets virksomhet. Samtidig omfatter ESG-risiko også hendelser som skyldes selskapets manglende evne til å etterleve regulatoriske krav eller markedets forventninger. ESG-risiko er ikke en separat risikokategori, men inngår som en integrert del av Landkreditts øvrige risikovurderinger.

Landkreditt deler klima- og naturrisiko inn i følgende hovedkategorier:

- Fysisk risiko: Økt risiko for naturkatastrofer og ekstremvær
- Overgangsrisiko: Risiko forbundet med politiske, sosiale og teknologiske omveltninger som kreves for å oppnå et lavutslippssamfunn
- Ansvarsrisiko: Juridiske søksmål og erstatningskrav knyttet til utslipp og manglende klimatiltak

Sosiale forhold omfatter blant annet helse, livskvalitet, lik tilgang til ressurser og goder, samt arbeidslivsforhold, inkludering og trygghet. Virksomhetsstyring omfatter ansvarlig og etisk forretningsdrift, herunder ledelsesstruktur, åpenhet, korrupsjonsbekjempelse, antihvitvaskingstiltak og skatteforhold.

Direkte og indirekte risiko

Landkreditt har en direkte ESG-risiko knyttet til egen drift, som for eksempel overgangsrisiko relatert til nye myndighetskrav for banker på klimaområdet. I tillegg har konsernet en indirekte risiko knyttet til lånekunder, likviditetsinvesteringer og verdipapirfond. Denne risikoen kan oppstå som følge av manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger, men også eksterne faktorer som fysisk klimarisiko.

Landkreditt og ESG-risiko i 2024

Klimaet er i endring og vi forventer at det bli mer regn, mer vind og lengre tørkeperioder fremover. Hyppigheten, omfanget og styrken i slike værphenomener synes å øke slik at store områder blir berørt. Det kan medføre katastrofemessige hendelser der mange bank- og forsikringskunder blir rammet i samme hendelse.

Landkreditts tilnærming til ESG-risiko er i kontinuerlig utvikling. Vi arbeider aktivt med å forbedre prosesser og internkontroll knyttet til bærekraftsrisiko. Som en del av dette har vi gjennomført en foreløpig kartlegging av vår kundemasses eksponering for fysisk risiko, spesielt knyttet til flom og kvikkleireforekomster. Selv om datakvaliteten ennå ikke gir grunnlag for endelige konklusjoner, tyder de foreløpige analysene på at kun en liten andel av kundemassen er utsatt. For å styrke vår forståelse av fysisk klimarisiko har vi inngått et samarbeid med 7Analytics, som er en ekspert på klimarisikoanalyser.

Klima- og naturrisiko

Klima- og naturrisiko er blant de mest vesentlige ESG-risikoene for Landkreditt, hvorav det kan få store finansielle konsekvenser for selskapet. Som finansinstitusjon er det avgjørende å kartlegge risikoene for våre kunder, både for å sikre konsernets økonomiske stabilitet og for å bistå kundene i deres langsiktige lønnsomhet. Dette er spesielt viktig for Landkreditt, som et samvirke med et formål knyttet til å være en god partner for bonden.

ESG og virksomhetsstyring

Bærekraft er en integrert del av Landkreditts strategi og virksomhetsstyring. Landkreditt har prosesser for å sikre ansvarlig forretningspraksis i tråd med internasjonale standarder. Dette inkluderer etiske retningslinjer for leverandører og forretningspartnere, som krever respekt for menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og miljøhensyn. Vi er forpliktet til å fremme klima og miljøhensyn, ta sosialt ansvar og sikre god virksomhetsstyring i alle deler av vår virksomhet. Retningslinjene skal være veiledende i arbeidet med bærekraft i konsernet, og har som mål å støtte ansatte og ledelsen i deres strategiske beslutninger og i det daglige arbeidet med ESG. I henhold til retningslinjen skal vi ta hensyn til klima og miljø, ta sosialt ansvar og sikre god virksomhetsstyring i alle våre aktiviteter. Dette inkluderer utvikling av produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, produksjon, innkjøp og drift.

Styret i Landkreditt SA har det overordnede ansvaret for konsernets strategi og målsettinger innen bærekraft. Styret fungerer som den endelige beslutningstaker og godkjenner både vesentlige temaer og den integrerte årsrapporten, som inkluderer finansiell rapportering og bærekraftsrapportering. Ansvaret for å gjennomføre og etterleve bærekraftsarbeidet er delegert til ledelsen i konsernet. ESG-relaterte temaer blir jevnlig tatt opp i styret og konsernledelsen gjennom året. I tillegg har alle ledere i Landkreditt et ansvar for å bidra til å nå bærekraftsmålene. Dette inkluderer å gjennomføre vedtatte tiltak og sørge for at alle medarbeidere i deres ansvarsområde har nødvendig kjennskap til disse tiltakene.

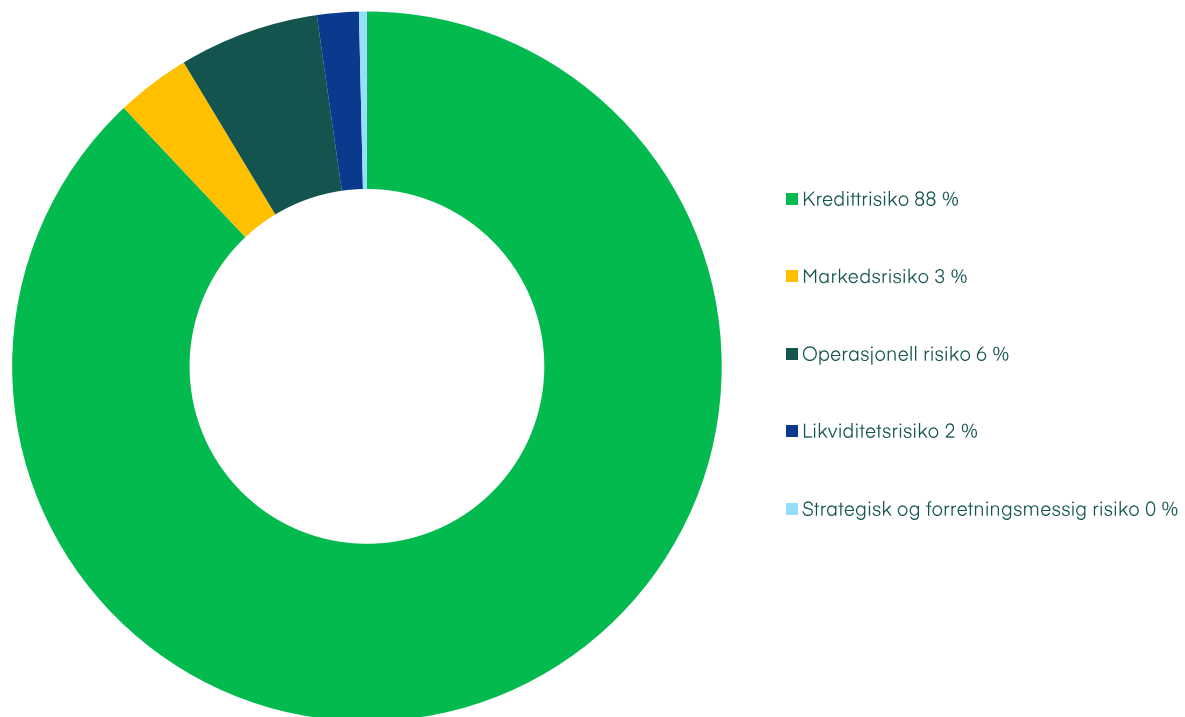
Risiko	Overgangsrisiko	Fysisk risiko
Kreditrisiko	Kunder kan oppleve økonomiske utfordringer, inkludert inntektstap, som følge av skiftende preferanser i markedet eller økende kostnader knyttet til juridiske krav, regulatoriske endringer og teknologiske tilpasninger. Dette kan svekke kundenes kontantstrøm og evne til å håndtere gjeldsforpliktelser, noe som kan føre til økt risiko for mislighold og høyere kreditrisiko for Landkreditt.	Klima relaterte risikofaktorer kan også påvirke Landkredits kredittesponering ved at kunders evne til å tilbakebetale lån svekkes, enten på grunn av lavere inntekter eller fall i verdien på pantsatte eiendeler. Dette kan gjøre det vanskeligere for Landkreditt å få tilbakebetalt misligholdte lån.
Markedsrisiko	Overgangsrisiko kan være reguleringer eller endringer i markedspreferanser og markedets oppfatning av attraktiviteten ved å eie en eiendel. Dette vil kunne føre til lavere verdsettelse av eiendelen og selvforsterkende prisfall dersom de svekkede verdsettelsene fører til ytterligere svekket etterspørsel etter eiendelen.	Klimaendringer kan påvirke finansielle verdier negativt ved å svekke den opplevde verdien av å eie en eiendel. Økt volatilitet som ikke allerede er priset inn vil kunne redusere investorers risikoappetitt og svekkede verdier på eiendeler. Fysisk risiko kan også svekke korrelasjoner mellom eiendeler eller føre til endret likviditet i enkelte aktiva, noe som igjen kan svekke etterspørselen og verdien på eiendelen.
Likviditetsrisiko	Bankenes tilgang til finansieringskilder kan reduseres i takt med endringer i markedet. Ved at innskyttere og obligasjonseiere endrer sine preferanser for plasseringer, eller usikkerhet rundt bankens balanse reduserer tilbudet av likviditetskilder vil igjen bankens likviditet svekkes.	Klimaendringer og ekstreme værhendelser kan påvirke kraftig øke likviditetsbehovet i markedet og dermed påvirke bankens likviditet.
Operasjonell risiko	Økte regulatoriske krav og juridiske utfordringer knyttet til klimavennlige investeringer og selskaper kan medføre høyere etterlevelsrisiko. I tillegg kan endrede preferanser fra bankens interessenter påvirke krav og forventinger hurtigere enn banken klarer å etterleve. Brudd på formelle eller uformelle krav vil kunne påvirke omdømmet og kunne utløse likviditetsrisiko og svekket tillitt til banken..	Fysiske klimaendringer og ekstreme værhendelser kan også medføre direkte skade på infrastruktur, som bankbygg, filialer og datasentre, og dermed forstyrre driften.

Kapitalbehovsvurdering

Basert på gjennomgang og vurderinger av de ulike risikoområdene gjennomføres det to ulike scenariosimuleringer. Den første baserer seg på kapitalbehovet ved gjennomføring av langtidsplanen og den andre på stresstesting særlig med hensyn til kredittrisiko og markedsrisiko. Begge simuleringer viser at vi har tilstrekkelig med egenkapital og handlingsrom til å gjennomføre langtidsplanen eller iverksette tiltak dersom en uventet situasjon skulle oppstå.

Kapitalbehovet vårt pr 31.12.2024 fordeler seg som følger:

Pilar III 2024